

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **D. T. T.**, zast. Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 8. 2022, č. j. 20 A 31/2022-40,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 8. 2022, č. j. 20 A 31/2022-40, **se ruší**.

II. Rozhodnutí žalované ze dne 24. 5. 2022, č. j. CPR-8994-4/ČJ-2022-930310-V240, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 18 695 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce Mgr. Marka Čechovského, advokáta se sídlem Opletalova 25, Praha.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 5. 2022, č. j. CPR-8994-4/ČJ-2022-930310-V240.

[2] Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla stěžovatelčino odvolání a potvrdila rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 28. 2. 2022, č. j. KRPA-256835-29/ČJ-2021-000022-SV, kterým bylo rozhodnuto o uložení správního vyhoštění stěžovatelce podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), s dobou, po kterou nelze stěžovatelce umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v trvání 18 měsíců.

[3] Stěžovatelce byl v důsledku zamítnutí žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu udělen výjezdní příkaz platný od 4. 6. 2020 do 2. 8. 2020. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nevycestovala, bylo následně vydáno rozhodnutí Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 12. 8. 2020, č. j. KRPU-128315-6/ČJ-2020-040026, kterým byla stěžovatelce uložena povinnost opustit území členských států Evropské unie do šedesáti dnů ode dne převzetí rozhodnutí. Dne 30. 9. 2021 se stěžovatelka dostavila ke správnímu orgánu I. stupně k vyřešení své pobytové situace. Téhož dne byla vyslechnuta jako účastník správního řízení. Uvedla, že poprvé přicestovala do České republiky v roce 2007 za účelem podnikání se svým tehdejším manželem a mladším synem. Prodloužení předchozího pobytového oprávnění řešila prostřednictvím jiné osoby (tlumočníka), který ji řádně neinformoval o stavu řízení, což v konečném důsledku vedlo k zákazu pobytu a vyznačení výjezdního štítku. Za dobu svého pobytu v České republice vycestovala do Vietnamu celkem čtyřikrát, a to pokaždé na měsíc. Ve Vietnamu měla především svého staršího syna, který však nepracuje a má čtyři děti, takže by nebyl schopen stěžovatelku zajistit. V České republice stěžovatelka chtěla zůstat, neboť chce pomáhat mladšímu synovi s jeho obchodem a výchovou svého vnuka. Uvedla, že v České republice nemá žádné sociální ani kulturní vazby, zdržuje se často v obchodě, a má tak kontakt v podstatě jen se zákazníky. Kamarádky má pouze chůvy, které se někdy starají o jejího vnuka. Stěžovatelka byla podle svého tvrzení též finančně závislá na mladším synovi, u kterého bydlela.

II. Rozhodnutí městského soudu

[4] Stěžovatelka brojila proti rozhodnutí žalované žalobou u městského soudu, který ji jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Městský soud souhlasil s názorem žalované, že rozhodnutí nepředstavuje nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života stěžovatelky. Tento zásah poměřoval zejména se skutečností, že stěžovatelka již delší dobu pobývá v České republice nelegálně a zcela zjevně se u ní minul účinkem předcházející výjezdní příkaz a rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území. Nelze tedy příliš pochybovat o jisté neochotě stěžovatelky dodržovat platné obecně závazné právní předpisy České republiky. Poté, co bylo na stěžovatelku působeno mírnějšími opatřeními, nebylo již možno považovat rozhodnutí

o správním vyhoštění za nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatelky a jejích rodinných příslušníků. Její zletilý syn je zcela samostatný, když zajišťuje sebe i celou rodinou včetně stěžovatelky, kterou bude moci finančně podporovat i po jejím návratu do země původu. Z výpovědi stěžovatelky nevyplývá, že by její pomoc v synově obchodě byla natolik zásadní, že by se bez ní podnikání jejího syna neobešlo. O vnuka stěžovatelky musí v prvé řadě pečovat jeho rodiče, což zřejmě též činí, pročež osobní péče stěžovatelky o něj není natolik zásadní, aby v případě stěžovatelky založila nepřiměřenost zásahu do jejího rodinného či soukromého života. Nadto o vnuka pečují i chůvy, a lze tak vycházet z toho, že je zvyklý na osobní péči jiných než příbuzných osob.

[6] Stěžovatelka si též na území České republiky nevytvořila žádné významné kulturní, sociální či ekonomické vazby, neboť se od roku 2007 ani nenaučila česky a pohybuje se v podstatě jen v rámci vietnamské komunity. V zemi původu má stěžovatelka staršího syna s početnou rodinou, takže nelze hovořit o absenci sociálních vazeb v zemi původu, kde žila podstatnou část svého života.

[7] Správní orgány se dostatečně zabývaly i nejvlastnějším zájmem dítěte – nezletilého vnuka stěžovatelky. Dospěly k přiléhavému závěru, že v jeho zájmu je vyrůstat ve stabilním prostředí společně se svými rodiči. Tento zájem napadeným rozhodnutím dotčen nebyl.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[8] V kasační stížnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu i žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Zdůraznila, že je na území České republiky pevně ukotvena, pobývá zde již 15 let a všichni její nejbližší příbuzní na území disponují oprávněním k trvalému pobytu, tedy nejvyšším dosažitelným pobytovým statusem. Žije zde se svým partnerem, s nímž se sice rozvedla, ale učinila tak pouze z důvodu jeho nepříznivé ekonomické situace, nikoliv kvůli citovému rozkolu. Sdílí společnou domácnost se svým vnukem, synem a jeho manželkou, přičemž s vedením domácnosti náležitě vypomáhá. Její druhý syn, který žije v zemi původu, má vlastní čtyři děti a nedostatečné materiální zázemí, nemohl by se tedy o stěžovatelku postarat. Nedostatečné materiální zázemí a pokročilý věk stěžovatelky prakticky znemožňují reintegraci v zemi původu.

[9] Stěžovatelka by mohla znovu požádat o udělení pobytového oprávnění po skoro 2 letech. Takto dlouhé odloučení by představovalo nedozírný dopad nejen na život stěžovatelky, ale též na jejího celoživotního partnera. Odloučení by těžce nesl též její syn, hlavně ale její pětiletý vnuk, o kterého se kvůli pracovní vytíženosti jeho rodičů denně stará a který je na ní emočně závislý. Správním vyhoštěním stěžovatelky by tedy bylo nepřiměřeně zasaženo nejen do jejího soukromého a rodinného života, ale též do soukromého a rodinného života jejího syna, partnera a vnuka. Správní orgány ani soud nevzaly v potaz, že stěžovatelčiným jediným prohřeškem byl neoprávněný pobyt na území v důsledku pochybení v řízení o prodloužení pobytového oprávnění, který však sama a dobrovolně začala u správního orgánu I. stupně řešit.

[10] Stěžovatelka opakovaně navrhla správním orgánům provedení výslechů členů její rodiny za účelem zajištění dostatečně komplexních podkladů pro vydání rozhodnutí, ty však výslechy neprovedly s tím, že je skutkový stav zjištěn dostatečně. Přitom na zjištění

skutkového stavu rezignovaly, a to navíc v řízení vedeném z moci úřední, které je ovládáno vyšetřovací zásadou. Stěžovatelkou navržené neprovedené důkazy lze považovat za opomenuté. Správní orgány neposkytly vnukovi stěžovatelky možnost slyšení ani prostřednictvím zástupce, ačkoliv se správní řízení dotýkalo jeho práv.

[11] Rozsudek městského soudu je podle stěžovatelky nepřezkoumatelný, neboť v něm zřejmě v důsledku administrativního pochybení chybí podstatná část odůvodnění soudě podle číslování odstavců – v rozsudku nejsou odstavce 17-23, 26-27 a 32. Meritorně se námitkami stěžovatelky soud zabýval jen povrchově a velmi obecně bez bližšího právního posouzení věci, a podle stěžovatelky tak v chybějících odstavcích má být důležitá část odůvodnění napadeného rozsudku.

[12] Žalovaná ve svém vyjádření navrhla zamítnutí kasační stížnosti s tím, že v dané věci postupovala v souladu se zákonem; odkázala přitom na předložený spisový materiál.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je řádně zastoupena. S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským, resp. městským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[14] Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského, resp. městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[15] V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud shledal pochybení městského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky, a kasační stížnost je tedy přijatelná a rovněž důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud se předně zabýval stěžovatelčinou námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Otázkou nepřezkoumatelnosti soudních a správních rozhodnutí se ve své judikatuře již mnohokrát zabýval (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost může být způsobena buďto nedostatkem důvodů, o které je rozhodnutí opřeno, anebo nesrozumitelností. V nyní posuzované věci stěžovatelka městskému soudu vyčítá, že jí zaslal stejnopis rozsudku, v němž evidentně chybí některé odstavce. V posuzovaném případě však tato vada vyhotovení stejnopisu rozsudku jeho nepřezkoumatelnost nezpůsobuje. Vyplývá z něj totiž názor městského soudu na stěžovatelčinu individuální situaci. Nejvyšší správní

soud ověřil, že ve spise městského soudu je založen originál kompletního rozsudku městského soudu. Z jeho odůvodnění je zřejmé, že absence čísel odstavců 17-19 a 32 je pouze chybou číslování, odstavce 20-23 obsahují citaci dále v textu použitých ustanovení a odstavce 26 a 27 shrnují relevantní judikaturu a obecná východiska rozhodnutí. Skutečnost, že uvedené odstavce ve stejnopisu zaslaném stěžovatelce chybí, sice ztěžuje porozumění napadeného rozsudku, nezpůsobuje však jeho nesrozumitelnost ani nedostatečnost důvodů, o které se rozhodnutí opírá – individuální posouzení stěžovatelčiny konkrétní situace je ve stěžovatelčině stejnopisu rozsudku kompletní a srozumitelné.

[17] Dílčí nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku je způsobena tím, že se městský soud adresně nezabýval dopadem rozhodnutí žalované do rodinného života ve vztahu k bývalému manželovi stěžovatelky. Odůvodnění rozsudku se věnuje pouze stěžovatelčinu vnukovi a jejímu zletilému synovi, ačkoliv stěžovatelka v žalobě zdůrazňovala, že s bývalým manželem nadále žije, přestože jsou rozvedeni, z čehož dovozovala nepřiměřenost dopadů rozhodnutí žalované do rodinného života stěžovatelky a jejího bývalého manžela. V tomto ohledu je napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[18] Uvedená dílčí nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku však zdejšímu soudu nebránila zabývat se správností posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí žalované do ostatních aspektů rodinného a soukromého života stěžovatelky, tj. především ve vztahu k jejímu synovi a k jejímu nezletilému vnukovi.

[19] Nejvyšší správní soud konstatuje, že přiměřenost dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatelky bylo bezesporu namístě zkoumat: rozhodnutí o vyhoštění stěžovatelky bylo vydáno na základě § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců, přičemž podle § 119 odst. 2 téhož zákona „ [r]*ozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 nelze vydat, jestliže jeho důsledkem by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince*“. Správní orgány se tedy byly povinny zabývat otázkou přiměřenosti dopadu rozhodnutí, a to především podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, podle něhož je třeba zohlednit „*zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.*“

[20] Co se týče přiměřenosti dopadu rozhodnutí do stěžovatelčina rodinného života ve vztahu k jejímu synovi, Nejvyšší správní soud souhlasí se správními orgány, že na stěžovatelce její syn není závislý – je zletilý a naopak on podporuje stěžovatelku. Ve finanční podpoře stěžovatelky, byl-li jí schopen doposud, by bezesporu mohl pokračovat i po jejím vycestování do země původu. Z okolností případu nevyplývají žádné indicie o závislosti syna na stěžovatelce a nic nesvědčí o tom, že by se stěžovatelka vzhledem ke svému dobrému zdravotnímu stavu navzdory svému věku (v době rozhodování žalované jí bylo 63 let) nebyla schopna sama o sebe postarat minimálně po dobu 18 měsíců, kdy nebude moci vstoupit na území členských států Evropské unie.

[21] O nepřiměřenosti dopadu rozhodnutí do stěžovatelčina soukromého života nesvědčí skutečnost, že na území České republiky pobývá po dobu 15 let. Ani za tak dlouhou dobu

se nenaučila česky a sama uvedla, že žádné kulturní ani sociální vazby na Českou republiku nemá. Do kontaktu přichází pouze se zákazníky v synově obchodě. Za kamarádky označila pouze chůvy, které pečují o vnuka, když je celá rodina v práci. Vzhledem ke stěžovatelčině neznalosti češtiny musí hovory s nimi tlumočit její vnuk.

[22] Z uvedeného je zřejmé, že ani stěžovatelčiny sociální vazby v České republice, ani její zájem na styku se svým zletilým synem, nemohou převážit nad zájmem České republiky, aby na jejím území pobývali pouze ti cizinci, jejichž pobyt je povolen.

[23] Pokud jde o stěžovatelčina vnuka, městský soud aproboval názor správních orgánů, že nejlepší zájem tohoto dítěte spočívá v životě ve stabilním prostředí v péči svých rodičů. Je právě úkolem rodičů, aby se o svého potomka starali v prvé řadě. Do tohoto zájmu napadeným rozhodnutím zasaženo nebylo. Ačkoliv by vycestování stěžovatelky nepochybně představovalo určitý zásah do rodinného života stěžovatelčina vnuka, tento dopad by s ohledem na zájem státu, aby na jeho území pobývali pouze cizinci s povolením k pobytu, nebyl nepřiměřený.

[24] Stěžovatelka již při svém účastnickém výslechu uvedla, že sdílí společnou domácnost se svým nezletilým vnukem, o kterého se rovněž stará. Za takové situace je nutno zohlednit nejlepší zájem dítěte v souladu s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte – toto hledisko přenáší Evropský soud pro lidská práva i do posuzování zásahů do rodinného života cizinců ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a přisuzuje mu zcela zásadní význam; ten sice není takové povahy, že by zájem dítěte vždy a za všech okolností musel převládnout nad konkurujícím veřejným zájmem, ale je nutno věnovat dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte a případným konkurujícím veřejným zájmem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, č. 4034/2020 Sb. NSS).

[25] Potřebou zohledňování nejlepšího zájmu dítěte se zabýval v také Ústavní soud; viz nález ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19. Ústavní soud zdůraznil, že je potřeba rozlišovat, o jaký typ řízení ve vazbě na dítě se jedná. Ty lze členit na řízení, i) jejichž účelem je upravit přímo práva a povinnosti dítěte právě jakožto dítěte, ii) jejichž účelem je upravit práva a povinnosti dítěte, která se však bezprostředně nedotýkají jeho statusu dítěte, iii) jejichž účelem není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte (přímo rozhodovat o jeho právech a povinnostech), ale která mají na dítě zprostředkovaný právní dopad, neboť jejich výsledek je nutně a nepominutelně spojen s navazující změnou právního postavení dítěte, iv) a konečně ta řízení, jejichž účelem není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte ani na ně nemají zprostředkovaný právní dopad, ale dopadají na ně fakticky:

[26] V návaznosti na výše uvedené kategorie Ústavní soud zhodnotil, jakou roli kritérium nejlepšího zájmu dítěte v daném řízení hraje. U první kategorie je nejlepší zájem dítěte zcela logicky prakticky vždy rozhodujícím kritériem, jež musí být vzato v úvahu. U druhé kategorie je rovněž kritériem zásadním, nicméně může být převáženo konkurujícím zájmem nebo dostatečně významným zájmem veřejným. Ve vztahu k třetí kategorii (tj. i nyní projednávané věci) uvedl, že zde se otevírá širší prostor pro převážení jiným konkurujícím zájmem než u druhé kategorie, neboť se zde „*nestřetává jen zájem dítěte na jedné straně a jiný zájem na straně druhé, ale zájem dítěte je jen jedním, byť nepochybně významným, z vícera zájmů různých dalších subjektů, mezi kterými je třeba vyvažovat a které mohou být stejně významné či*

dokonce významnější.“ Pro úplnost pak ve vtahu ke čtvrté kategorii uvedl, že zde není zásadně povinností rozhodujícího orgánu k nejlepšímu zájmu dítěte přihlížet, ledaže pozitivní právní úprava výslovně s ochranou zájmů dítěte počítá.

[27] Řízení v posuzované věci lze zařadit do kategorie iii), ve které se nerozhoduje o právech dítěte, ale mají na něj zprostředkovaný právní dopad. Omezení styku vnuka s jeho prarodičem nelze bez dalšího zařadit do kategorie prostého faktického dopadu na dítě [kategorie iv)], neboť právo na styk prarodiče s vnukem spadá pod ochranu čl. 8 Úmluvy (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 9. 6. 1998, *Bronda proti Itálii*, č. 22430/93, odst. 51). Vztah prarodiče a vnuka je odlišný od vztahu mezi rodičem a dítětem co do své povahy a intenzity (*nature and degree*), a zpravidla tak zasluhuje nižší stupeň ochrany (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 16. 4. 2015, *Mitovi proti Bývalé jugoslávské republice Makedonie*, č. *53565/13,* odst. 58). V určitých případech (např. stará-li se prarodič o vnuka od narození a ve všech ohledech se chová jako rodič) ovšem nabývá vztah prarodiče a vnuka stejné povahy jako ostatní vztahy chráněné čl. 8 Úmluvy (srov. rozsudek ESLP ze dne 14. 1. 2021, *Terna proti Itálii*, č. 21052/18, odst. 64). Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že v důsledku péče srovnatelné s péčí rodičovskou může vztah prarodiče a vnuka nabýt obdobné důležitosti a zasluhovat shodné ochrany jako vztah mezi rodičem a jeho dítětem.

[28] Na ochranu vztahu dítěte a jeho blízkých mimo rodiče ostatně pamatuje i česká právní úprava – podle § 927 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, platí: „*Právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.*“ Význam vztahu prarodiče s vnoučaty a roli nejlepšího zájmu dítěte lze ilustrovat například nálezem Ústavního soudu ze dne 28. 7. 2022, sp. zn. II. ÚS 395/22, podle kterého je při rozhodování o úpravě styku nezletilého dítěte s prarodiči třeba citované ustanovení „*vyložit široce, s ohledem na konkrétní okolnosti případu tak, aby byl vždy hájen nejlepší zájem dítěte. Při posuzování splnění podmínky existence citového vztahu, který není jen přechodný, je nutno přihlédnout k věku dítěte, a s tím související reálné možnosti dítěte takový citový vztah k prarodičům mít.*“

[29] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že pokud cizinec uvádí jako důvod nepřiměřenosti rozhodnutí o vyhoštění svůj vztah k nezletilému vnukovi, je nutno vzít v potaz nejlepší zájem dítěte a uvážit, zda nad ním může převážit konkurující veřejný zájem; je třeba přitom vážit veškeré okolnosti daného případu. Je tedy především nutné zjistit, jaké povahy a intenzity tento vztah nabývá, neboť sice obyčejně nebude se vztahem rodiče a dítěte srovnatelný, ale tuto eventualitu zároveň nelze *a priori* vyloučit. Pouze poté, co je konkrétní vztah náležitě zjištěn a zhodnocen, lze posoudit, jakého stupně ochrany si tento vztah zasluhuje – zda má být chráněn v podstatě stejně jako vztah dítěte a rodiče, či nikoliv.

[30] V posuzované věci se jednalo o řízení vedené z moci úřední, dostatečné zjištění skutkového stavu tedy bylo v prvé řadě na správních orgánech. Přesto stěžovatelka nebyla pasivní. Již v úvodním výslechu uvedla, že společnou domácnost sdílí mj. s vnukem a že se o něj také stará. Těmto tvrzením konvenují i její vyjádření zaslané správnímu orgánu I. stupně před vydáním prvostupňového rozhodnutí, která zdůrazňují potřebu vnuka být

v reálném kontaktu se stěžovatelkou a navrhují provést k důkazu výslechy rodinných příslušníků stěžovatelky, případně opatřit stanovisko orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

[31] Správní orgán I. stupně navržené důkazy neprovedl, neboť u rodinných příslušníků *„předpokládá nižší vypovídající hodnotu než v případě nestranných svědků, a proto správní orgán dospěl k závěru, že by výslech bývalého manžela nebo syna nepřinesl do řízení žádné nové skutečnosti*“. Dále správní orgán I. stupně konstatoval, že vztah stěžovatelky a jejího vnuka nezpochybňuje, nicméně je třeba mít na paměti, že stěžovatelka není jeho rodičem. Za běžnou praxi označil, že děti vychovávají jejich rodiče a není známo, že by absence blízkého kontaktu s prarodiči ohrozila psychický vývoj či vzdělávání dítěte. Žalovaná pak doplnila, že v nejvlastnějším zájmu dítěte bylo, aby mohlo pobývat společně se svými rodiči a mělo zjištěno stabilní zázemí, což v daném případě rozhodnutím o vyhoštění stěžovatelky nebude narušeno.

[32] Ve světle výše nastíněné judikatury a obecných východisek rozhodnutí žalované nemůže obstát. Bylo na správních orgánech, aby dostatečně zjistily skutkový stav. Měly tedy v prvé řadě zjistit, jaký je skutečný vztah mezi stěžovatelkou a jejím vnukem – zda se jedná o běžný vztah prarodiče a vnuka, či zda se jejich vztah svou povahou a intenzitou blíží vztahu rodiče a dítěte, pročež zasluhuje též obdobnou ochranu. V tomto ohledu zdejší soud poznamenává, že vnukovi stěžovatelky v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí bylo 5 let, a jeho případná vazba na stěžovatelku, pokud o něj intenzivně pečovala, tak mohla být velmi silná. Správní orgány se však poměry ve stěžovatelčině rodině vůbec nezabývaly, a přesto přistoupily k poměřování přiměřenosti zásahu do stěžovatelčina rodinného života. Za takové situace však proti veřejnému zájmu na tom, aby na území České republiky pobývali cizince pouze na základě příslušných povolení, na misku vah umístily pouhé generické představy o fungování běžné rodiny namísto konkrétního rodinného života stěžovatelky a její rodiny. Tato generičnost se ukazuje i na určení nejvlastnějšího zájmu dítěte, který je ovšem pro posouzení přiměřenosti zásahu do rodinného života stěžejní, pročež je třeba trvat na jeho důsledné specifikaci.

[33] Nejedná se přitom o situaci, kdy by se správní orgány o okolnostech rodinného života cizince nedozvěděly. Stěžovatelka je sama na závislost svého vnuka upozornila a navíc navrhla důkazy k prokázání svých tvrzení. Ani důvody pro neprovedení těchto důkazů nemohou obstát. Nelze totiž odmítnout provést důkaz výslechem svědka – rodinného příslušníka s tím, že se předpokládá jeho nižší vypovídající hodnota. V tomto ohledu zdejší soud zdůrazňuje, že věrohodnost výpovědi lze hodnotit teprve po provedení důkazu, naopak nelze důkaz jednoduše neprovést z důvodu, že se nevěrohodnost již presumuje (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2011, č. j. 5 As 33/2010-93, či rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 6. 2003, č. j. 22 Ca 421/2002-35, č. 39/2003 Sb. NSS).

[34] Navržené důkazy není třeba provádět, pokud jsou nadbytečné, netýkají se posuzované věci nebo nejsou způsobilé prokázat tvrzenou skutečnost. V posuzované věci se správní orgány měly zabývat reálným fungováním stěžovatelčiny rozšířené rodiny. Právě toho se týkaly navrhované důkazy a není ani zřejmé, proč by jejich provedení mělo být nezpůsobilé pojednat o vztazích v rodině a jejím skutečném fungování. Správní orgány tedy pochybily, pokud neprovedly stěžovatelkou navržené důkazy. Zajisté by je provádět nemusely, pokud by poměry v rodině zjistily jiným způsobem z vlastní iniciativy, a další

zjišťování skutkového stavu by proto bylo skutečně nadbytečné; tak se ovšem v posuzované věci nestalo.

[35] Nejvyšší správní soud konstatuje, že neshledal dopad žalobou napadeného rozhodnutí do stěžovatelčina soukromého života nepřiměřeným. Pokud jde o dopad do rodinného života stěžovatelky, ve vztahu k jejímu bývalému manželovi se zdejší soud nemohl blíže vyjádřit vzhledem k tomu, že tak neučinil ani městský soud – v tomto ohledu je napadený rozsudek nepřezkoumatelný (viz výše). Dopad rozhodnutí do stěžovatelčina rodinného života ve vztahu k jejímu synovi Nejvyšší správní soud za nepřiměřený nepovažoval. Co se ovšem týče jejího vnuka, správní orgány měly dostatek indicií nasvědčujících tomu, že o něj stěžovatelka pravidelně pečuje a jejich vztah vybočuje z obvyklého vztahu prarodiče a vnuka, a proto pochybily, pokud dostatečně nezjistily, jak je vnuk na stěžovatelce závislý. Nemohly tedy být schopny určit ani nejlepší zájem dítěte v konkrétním případě. Ani jejich úvaha o přiměřenosti dopadu do stěžovatelčina rodinného života ve vztahu k jejímu vnukovi, která je založena v podstatě jen na domněnkách, tak nemůže obstát.

V. Závěr a náklady řízení

[36] Ve světle všech shora uvedených skutečností Nejvyšší správní soud uzavírá, že shledal kasační stížnost důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek městského soudu (výrok I.).

[37] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí městského soudu, a pokud již v řízení před městským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí městského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost než rozhodnutí žalované zrušit. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení (výrok II.).

[38] V dalším řízení je žalovaná vázána výše vysloveným právním názorem zdejšího soudu [§ 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.], který lze stručně shrnout takto: je nutno zjistit povahu a intenzitu vztahu stěžovatelky a jejího vnuka, na základě poznatků o fungování stěžovatelčiny rodiny určit nejvlastnější zájem dítěte a ten společně se zjištěnou intenzitou a povahou jejich vztahu zahrnout do úvahy o přiměřenosti dopadu rozhodnutí do stěžovatelčina rodinného života.

[39] Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalované, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před městským soudem. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., aplikovaného na základě § 120 s. ř. s., má úspěšná stěžovatelka právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[40] Stěžovatelka byla v řízení před městským soudem a v řízení před Nejvyšším správním soudem zastoupena advokátem. Z obsahu soudních spisů vyplývá, že v řízení před městským soudem zástupce učinil tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepis podané žaloby a účast na jednání před soudem) dle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky

č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“); v řízení před Nejvyšším správním soudem zástupce učinil dva úkony právní služby, a to podání kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu a návrhu na přiznání odkladného účinku [§ 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu]. Za každý úkon právní služby (vyjma návrhu na přiznání odkladného účinku) v dané věci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy za jeden úkon právní služby připadá částka 3 400 Kč. Za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti náleží mimosmluvní odměna ve výši jedné poloviny, tedy ve výši 1 550 Kč [§ 11 odst. 2 písm. a), odst. 3 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 1 850 Kč. Celková náhrada nákladů řízení tedy činí 15 450 Kč (4 x 3 400 + 1 850) zvýšená o DPH ve výši 21 % na částku 18 695 Kč. Tuto částku je žalovaná povinna stěžovatelce zaplatit do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce stěžovatelky Mgr. Marka Čechovského, advokáta se sídlem Opletalova 25, Praha (výrok III.).

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 19. června 2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu